

**Stockholms
stad**

Stadshagen

Strategiskt underlag för publika platser och stråk

Oktober 2015

Uppdragsnr: NC14149903

Daterad: 2015.10.23

Reviderad:

Handläggare: Christian Karlsson, Exploateringskontoret

RAPPORT

Strategiskt underlag för publika platser och stråk Oktober 2015

Materialet är framtaget av Landskapslaget AB
på uppdrag av Exploateringskontoret, Stockholms Stad
i samverkan med bl.a. Stadsbyggnadskontoret.

Landskapslaget AB

Annelie Landin Lindroos (uppdragsansvarig)

e-post: annelie@landskapslaget.se

Pia Jonsson, Emily Wade.

Landskapslaget AB
Peter Myndes Backe 12, 5 tr
118 46 Stockholm
telefon: 08-442 48 20
www.landskapslaget.se
org.nr. 556357-5579

Exploateringskontoret, Stockholm Stad

Beställare: Christian Karlsson, Exploateringskontoret

Referensgrupp Stockholm Stad:

Stadsbyggnadskontoret: Oskar Bergström, Karin Stenqvist

Exploateringskontoret: Monica Almquist, Pierre Savard, Jenny Sandvall

Stadsdelsförvaltningen: Fredrik Ekroth

Exploateringskontoret
Box 8189
104 20 Stockholm
www.stockholm.se

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Sammanfattning	6
Stadshagen idag.....	8
Stadens övergripande riktlinjer.....	10
Mål och strategier för Stadshagen.....	12
Gångstruktur.....	14
Gröna promenader & en "Grön loop"	18
Torg och platser.....	20
Närparker.....	24
Naturparker.....	28
Lekplatser.....	32
Källor.....	38

Inledning

Detta material har tagits fram som ett strategiskt underlag för utvecklingen av Stadshagens publika platser och gångstråk i fortsatt planerings- och projekteringsprocess. I materialet anges övergripande mål och strategier för utveckling och upprustning av gångvägar, torg, lekplatser och parker.

En utveckling och förbättring av Stadshagens publika platser och stråk ställer krav på samverkan mellan Stockholm Stad och privata fastighetsägare.

Detta material har tagits fram mot bakgrund av att denna samverkan mellan fastighetsägare är både önskvärd och nödvändig för att utveckla Stadshagen till sin fulla potential.

De namn som anges för nya platser, parker och naturparker är arbetsnamn och kan komma att ändras i fortsatt arbete.

UTREDNINGSSOMRÅDETS AVGRÄNSNING, STADSHAGEN, KUNGSHOLMEN

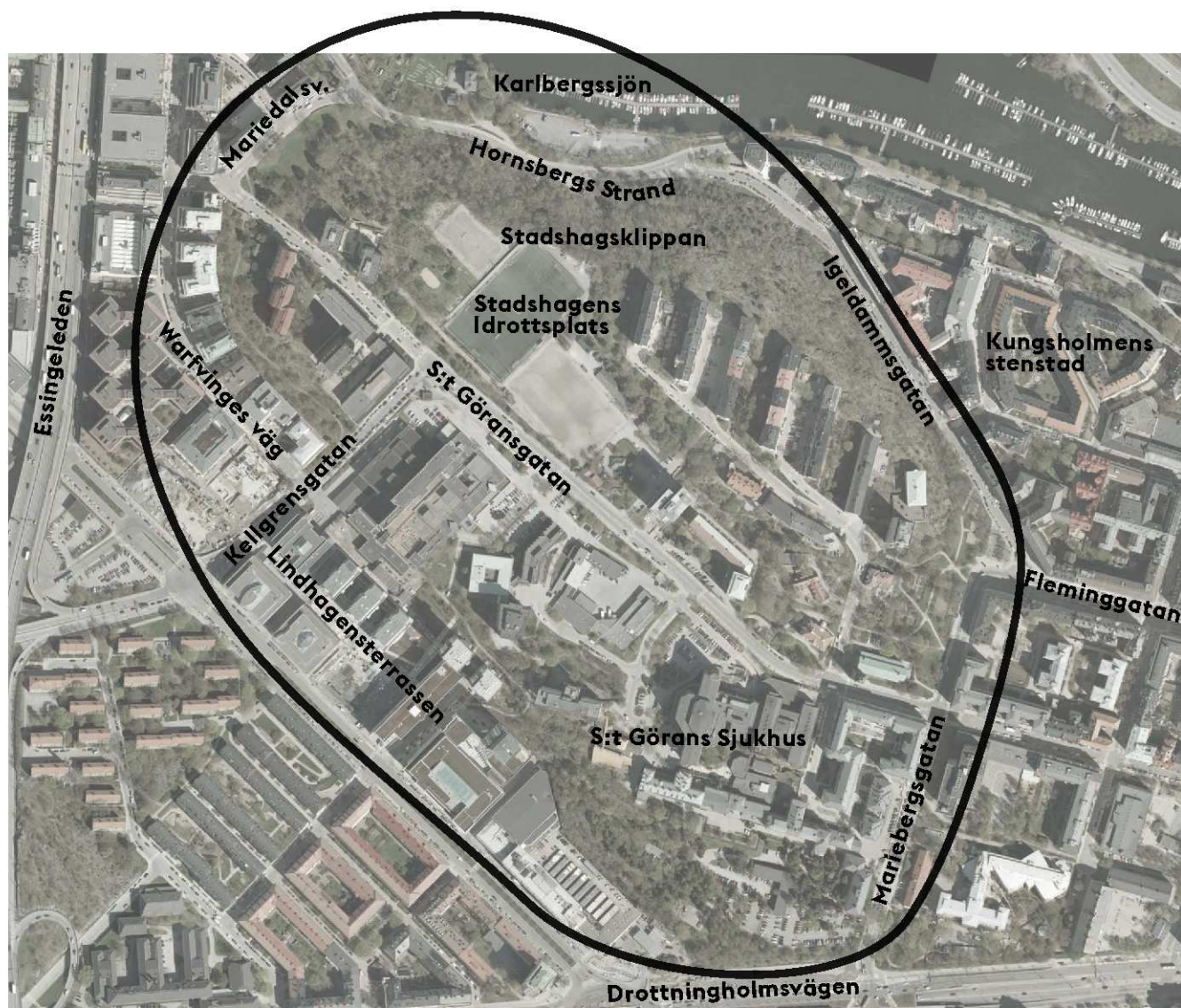
BAKGRUND

Stockholm Stad avser att förtäta Stadshagen med bl.a. nya bostäder, skola, idrott, vård och förskolor. Inför utvecklingen av stadsdelen har utredningar tagits fram för bl.a. komplement av gatu-, gång- och cykelstrukturen, nya bostadskvarter, service, utveckling av grönstruktur m.m. Detta arbete baseras på material framtaget under pågående planeringsprocess samt en analys av stadsdelens landskaps- och stadsbild.

Stadsdelen har sedan Stockholms utveckling haft en tydligt grön identitet. När stadsdelen nu förtätas krävs en uppgradering och en komplettering av stadsdelens publika gångstråk, torg, parker och lekplatser för att värna stadsdelens karaktär och tillskapa en trivsamt, fungerande och levande stadsmiljö.

AVGRÄNSNING

Området som ingår i detta program har en ungefärlig avgränsning av Mariedalsvägen och Warfvinges väg i väster, Karlbergssjön i norr, Igeldammgatan, Mariebergsgatan i öster och Lindhagensterrassen/ S:t Görans sjukhusområde i söder.

ÖVERSIKT, STADSHAGEN, KUNGSHOLMEN

Sammanfattning

Stockholm Stad avser att förtäta Stadshagen med bl.a. nya bostäder, skola, vård och förskolor. Genom förtätningen ska en högre funktionsblandning uppnås i stadsdelen.

När stadsdelen förtätas krävs nya och förbättrade publika platser och stråk. Målet är att skapa en sammankopplad stadsdel med rum för ett aktivt liv och lek. Detta ställer krav på att levande publika rum skapas samt att natur och park knyts ihop med sammanhållna gröna promenader, idrottsytor och rekreativa stråk.

En realisering av denna utveckling kräver en samverkan mellan Stockholm Stad och privata fastighetsägare. En del av de satsningar som krävs för att skapa sammanhängande stråk och tillräcklig tillgång på park- och lekmiljöer ligger på kvartersmark, som inte ägs av Stockholm Stad. Möjligheten att tillskapa dessa kvaliteter och hitta lösningar på hur detta genomförs är mycket viktig för Stadshagens möjlighet att utvecklas till en väl fungerande helhet.

En urban stadsdel med människan i fokus

Möjligheten att tillföra attraktiva platsbildningar i den förtätade stadsdelen är mycket viktig för möjligheten att stärka och stödja ett aktivt stadsliv med rum för möten och lek samt utveckla S:t Göransgatan som en levande huvudgata.

Det finns idag få publika platser som stödjer ett aktivt stadsliv. Det finns också för få lekplatser för att uppnå riktlinjen om lekplats inom 200 m från bostad (Stockholms Parkprogram).

- Publika platser bör tillföras i strategiska lägen bl.a. i anslutning till S:t Göransgatan.
- Idrottsytan bör utvecklas till ett idrotts- och fritidsområde genom komplettering av gröna vistelseytor för umgänge, lek, avkoppling m.m.
- Fler målpunkter för barn behövs och är en viktig satsning för att tillgodose att barn i området kan leka, utforska, träffas och utvecklas. Två närlekplatser, två stadsdelslekplatser, en naturlekplats och en temalekplats byggs/uppgraderas. Gena och säkra gångvägar bör leda från förskolor till lekplatser och naturparker. Två av lekplatserna föreslås anordnas på kvartersmark.

En sammankopplad stadsdel

En komplettering av gångvägnätet är betydelsefull för att ge stadsdelen en mer sammanhängande karaktär. Fler och bättre sammankopplade gångstråk behövs för att förbättra tillgängligheten till målpunkter och kvaliteter såsom natur, vatten, lek och rekreation.

Möjligheten att lyfta fram en sekvens av gångvägnätet som en ”Grön loop” för att knyta samman stadsdelens parker och natur ger mervärden i form av mer tillgängliga gröna promenader och en stärkt grön identitet. Längs den ”Gröna loopen” rör man sig genom en sekvens av varierade grönytor av olika karaktär. Investeringen innebär att natur som är svår att hitta till och nå idag blir tillgänglig för många fler.

En grön stadsdel

Stadshagens goda tillgång till natur- och grönytor behöver lyftas fram och tillgängliggöras genom att natur och parkmiljöer knyts ihop med sammanhållna gröna promenader, idrottsytor och rekreativa stråk.

- Parkytor kan ges ett tydligare innehåll som ökar användbarhet och stärker upplevelsevärden. Nya och befintliga närparker i Stadshagen utvecklas för lek, avkoppling och samvaro. Uppgraderingen innefattar investeringar av nya lekplatser, iordningställande av utsiktsterrasser, sittplatser, plantering av nya strukturerande häckar och träd samt finplanteringar med blomsterprakt.
- Naturkvaliteter bevaras och naturen tillgängliggörs genom nya gångstråk. Stadshagsklippans naturkaraktär bevaras men får ett ökat brukarvärde genom att nya gångstråk, trappor, utsiktsplatser tillförs. I anslutning till Stadshagsparken anläggs temalekplats. Området vid Stadshagsparken, Stadshagens IP och den planerade skolan är en målpunkt för rekreation i området.
- Möjligheten till gröna promenader ökas genom att gångstrukturen uppgraderas och kompletteras för att bättre länka samman parker, natur och rekreationsmiljöer.

Stadshagen idag

Stadshagen är ett av Stockholm Stads utpekade förtätningsområden med målet att tillföra en tät och stadsmässig bebyggelsestruktur där S:t Göransgatan utvecklas till ett sammanhållet stadsstråk. I utvecklingsdiskussionen lyfts också värdet fram av att utveckla Stadshagsklippan som rekreationspark och idrottsområdet som målpunkt för Kungsholmen.

2013 genomfördes en stadsutvecklingsanalys med syftet att belysa utvecklings- och förtätningsmöjligheter i Stadshagen. Slutsatser från denna analys har utgjort underlag för de förslag som förs fram i detta program. Här redovisas en kort summering av några av de slutsatser som redovisas i analysen.

Historisk bakgrund

När Albert Lindhagens generalplan och gatureglering togs fram för Stockholm på senare delen av 1800 talet skapades en övergripande rutnätstruktur för stadens bebyggelse. Större delen av Stadshagens gröna höjder inordnades inte i rutnätet utan avsattes som ett grönområde som skulle tillföra grönska och natur till stadsborna. Endast det flacka området längs med Lindhagensgatan inordnades i stadens rutnät.

S:t Görans sjukhus etablerade sig 1888 och i samband med detta påbörjas utvecklingen av ett institutionsområde i Stadshagen. Sjukhuset växte organiskt med friliggande byggnader i grönska. Idag har bostadsbebyggelse tillkommit på enstaka platser men stadsbilden i de inre delarna av Stadshagen präglas fortfarande av de stora solitärbyggnaderna som rymmer eller har inrymt sjukhusfunktioner.

På 1920-talet anlades idrottsplatsen och på 1930-talet byggdes det första permanenta bostadsområdet, terränganpassade lamellhus, placerade högst uppe på berget.

Stadshagen idag

Stadsstruktur och stads-/landskapsbild

Stadshagen har tydliga gränser mot omgivande stad och upplevs som ett avbrott i Kungsholmens stadsväv.

Stads- och landskapsbilden präglas av topografins variation och den successiva bebyggelseutveckling som främst institutionsfunktionen medfört. Här finns några av de landskapselement som är typiska för Stockholm; förkastningsbranter, bergryggar, strandpartier och vattenrum. Nivåförhållandena har påverkat utbyggnaden. Bebyggelsen ligger idag på tre platåer; institutionsområdet, idrottsplatsen och bebyggelsemiljön på berget. Dessa är visuellt och bitvis även fysiskt åtskilda från varandra.

Gatu- & gångstrukturen är gles och osammanhängande jämfört med omgivande kvartersstad. Stora fastigheter och nivåskillnader bildar barriärer och genomkorsande gator saknas. Utöver S:t Göransgatan och Kellgrensgatan finns få möjligheter att röra sig på ett sammanhängande sätt.

Publika platser och lekplatser

Det finns få publika platser och torg i Stadshagen idag. S:t Göransgatan är en otydlig huvudgata som saknar platser och verksamheter i bottenvåningarna som stödjer ett aktivt stadsliv. Det finns få lekplatser och den branta terrängen gör dem svåra att nå från Stadshagens inre delar. Strandpromenaden längs Karlbersgkanalen är en publik målpunkt, men tillgängligheten är begränsad från Stadshagen. Vid vattnet finns en plats för båtverksamhet, med potential att samnyttjas för publikt ändamål.

Park- och naturtillgång

Stadshagen har generellt en god tillgång till gröna ytor, natur, vatten, båtliv etc. Dessa värden är överlag svårtillgängliga p.g.a områdets nivåskillnader samt bristen på ett sammanhängande gångvägnät inom och mellan park- och naturområdena. Stadshagsklippan är ett stort sammanhängande naturområde av värde för hela Kungsholmen. Befintliga parker är i behov av uppgradering.

Slutsatser & utvecklingsmöjligheter

Stadsstruktur

- *Som en följd av bl.a. Stadshagens successiva utbyggnad och terrängens nivåskillnader är dagens stadsstruktur bristfälligt sammankopplad och gles i relation till omgivande stadsmiljö.*
- *Stadsdelen bör ges en mer sammanhängande struktur. Fler och bättre sammankopplade stråk för främst gångtrafik behövs för att förbättra tillgängligheten till kvaliteter som natur, vatten och omgivande stadsmiljö.*

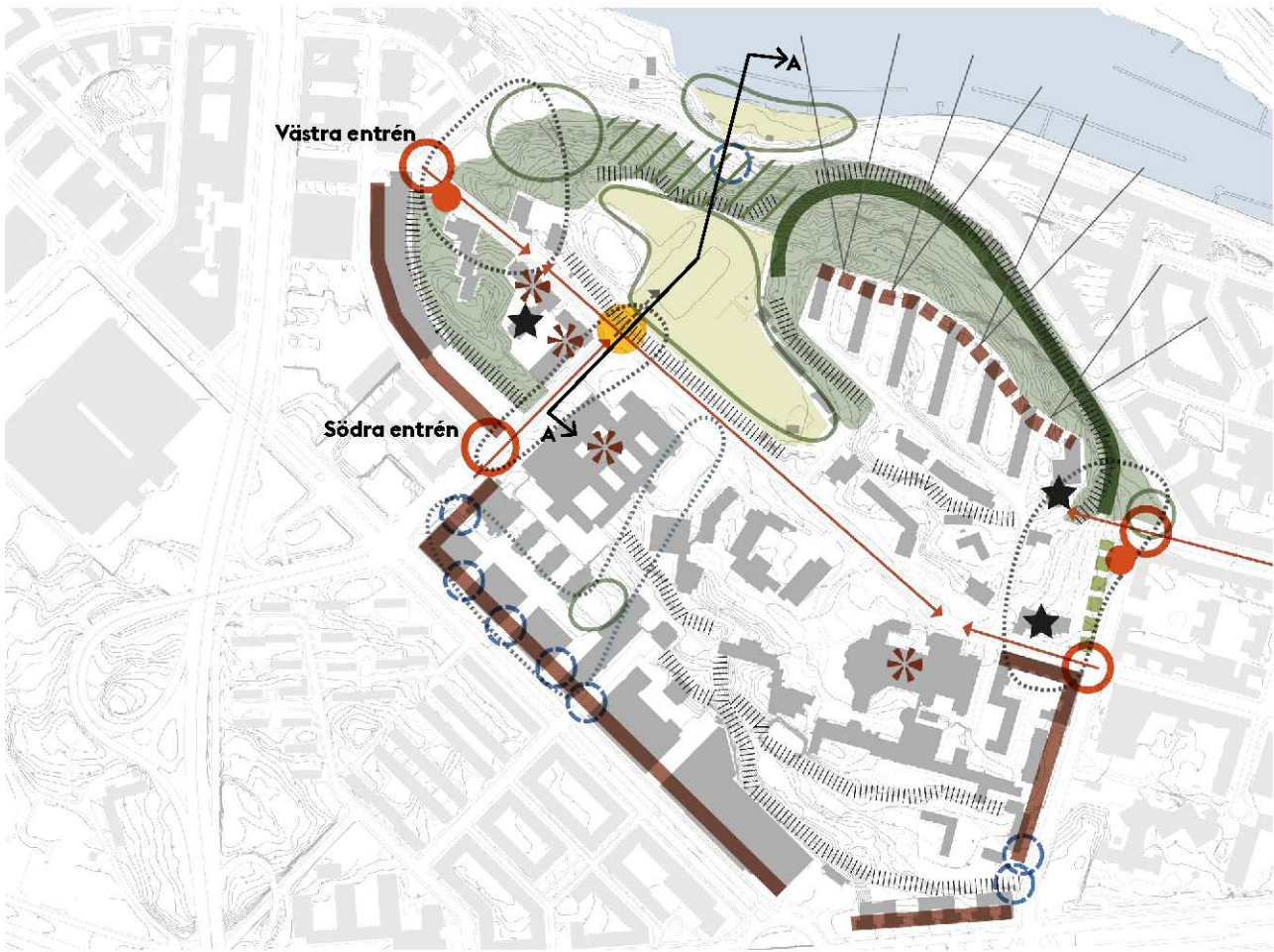
Publika platser

- *I Stadshagen finns idag få publika platser som stödjer ett aktivt stadsliv. Bristen på platsbildningar och aktiva fasader längs S:t Göransgatan gör stråket till en otydlig och händelselös huvudgata. Det finns för få lekplatser för att uppnå riktlinjen om lekplats inom 200m från bostad (Stockholms Parkprogram).*
- *Publika platser bör tillföras stadsdelen bl.a. i anslutning till S:t Göransgatan, tunnelbaneuppgångar samt vid vattnet. Vid korsningen S:t Göransgatan/Kellgrensgatan -stadsdelens mittpunkt - kan ett huvudtorg placeras. Idrottsytan bör utvecklas till ett idrotts- och fritidsområde genom komplettering av gröna vistelseytor för umgänge, lek, avkoppling m.m.*

Park- och natur

- *Det finns generellt en god tillgång till natur- och grönytor, men tillgängligheten är bitvis låg, ytorna ligger dolda i stadsstrukturen och värdetätheten är låg.*
- *Park- och naturmark behöver göras mer tillgänglig och ges ett tydligare innehåll som ökar användbarhet och stärker upplevelsevärden. Möjligheten till gröna promenader kan ökas genom att gångstrukturen uppgraderas och kompletteras för att bättre länka samman parker, natur och rekreativmiljöer.*

- Teckenförklaring**
- Öppet landskap
 - Sammanhängande natur
 - Påverkad brant sluttande natur
 - Tydligt landskapsrum
 - Bebyggd front
 - Grön front
 - Framträdande landform
 - Topografisk barriär**
 - Siktstråk
 - Utblickar
 - Yttre primär entré
 - Yttre sekundär entré
 - Entrézon
 - Entrémarkör
 - Mittpunkt
 - Landmärke
 - Signaturbyggnader

Stadshagen idag - analys av stads- och landskapsbild

Terrängen skapar starka gränser i landskapet, sektion A-A

Stadens övergripande riktlinjer

PARK, NATUR, STADSRUM, STADSBYGGNADSPRINCIPER

Stockholm har en högt satt ambitionsnivå för stadens parker vilket syns på Kungsholmen.

När Stadshagen förtätas är det viktigt att låta samma höga ambitionsnivå prägla utvecklingen av stadens övriga publika platser och stråk.

Upplevelserika och välgestaltade platser, parker och stråk är betydelsefulla element i en god stadsmiljö. Här ges möjligheter till möten för stadens boende och besökare - grunden till ett gott stadsliv.

STOCKHOLMS STYRDOKUMENT

Den gröna promenadstaden och Arkitektur Stockholm är två av stadens övergripande styrdokument för bl.a. utformning av parker, stråk och stadsrum.

Park och natur

Stockholms park- och naturtillgång mäts både kvantitativt och kvalitativt vilket beskrivs i Den gröna promenadstaden*. Stadshagen kan idag upplevas som en grön och aktiv stadsdel med den skogsklädda Stadshagsklippan, St Göransområdet, Stadshagens IP och grön kvartersmark. Vid en närmare analys behöver grönstrukturen på allmän mark kompletteras och parkkvaliteterna uppgraderas för att uppfylla Stockholms riktlinjer om god park och naturtillgång. Den främsta parkbristen i Stadshagen finns i områdets södra del, intill Sankt Görans sjukhus.

Stadsutvecklingen av västra Kungsholmen har gjorts med stora investeringar i nya och upprustade parkanläggningar samt i offentliga stråk längs vatten. Kristinebergs Strandpark, Hornsbergs Strandpark, Brovaktarparken, Nelly Sachs park och senast Kristinebergs Slottspark med Uggleparken är exempel på dessa.

Vid en utveckling av Stadshagen krävs att befintlig grönstruktur utformas för att bli mer tillgänglig och attraktiv för människor i alla åldrar. En hög ambitionsnivå för stadsdelens grönstruktur följer traditionen att skapa goda stadsmiljöer genom sammanhängande parkstråk och gröna promenader.

Stadsrum

Stockholms strategier för hur staden vill förvalta och skapa nya goda stadsrum beskrivs i Arkitektur Stockholm*. Kungsholmen i sin helhet har få torg och offentliga platser. I kvartersstaden är det främst torget, trottoarerna och parkerna som ger utrymme för möten i det offentliga rummet.

Vid en utveckling av Stadshagen krävs att attraktiva, aktiva publika platser skapas till grund för ett levande stadsliv.

*Den gröna promenadstaden är stadens strategi för utveckling av Stockholms parker och natur. Målsättningen är att förvalta och utveckla Stockholms gröna karaktär, att tillgången på park- och natur ska vara god för att främja hälsa och utveckling, att grönstrukturen ska stödja ett rikt växt- och djurliv och att grönstrukturen ska bidra till stadens klimatanpassning.

Riktlinjer för god park- och naturtillgång:

- Inom 200 meter: grön oas, lek, sitta i solen, promenader
- Inom 500 meter: blomprakt, bollspel, parklek, picknick, pulka
- Inom 1000 meter, eller enkelt nåbart med kollektivtrafik: bad (utomhusbad), odling, löpträning, skogskänsla, utsikt, vattenkontakt, vild natur, skridskoåkning
- Andra kvaliteter som värderas högt av stockholmarna: båtliv, evenemang, folkliv, ridning, torghandel, uteservering, fiske, skidåkning

*Arkitektur Stockholm är stadens arkitekturstrategi. Här beskrivs målsättningen att stadsrummen ska underlätta för en rättvis, trygg och levande stad. Öppna platser ger utrymme för möten och tillfälliga evenemang, skapar orientering och kan lyfta fram publika byggnader i stadsdelen.

ÖVERGRIPANDE STRATEGIER STADSHAGEN

Stadsbyggnadskontoret har tagit fram stadsbyggnadsstrategier för Stadshagen där fyra övergripande strategier redovisas som utgångspunkt för utvecklingen av Stadshagen. För varje strategi redovisas stadsbyggnadsprinciper som konkretiserar stadens ambitioner.

- Den täta och sammankopplade stadsdelen
- Den gröna och aktiva stadsdelen
- Den urbana stadsdelen med människan i fokus
- Den kvalitativa arkitekturen som ny årsring

Här beskrivs den utveckling och uppgradering av stadsdelens offentliga platser och stråk som krävs för att de övergripande stadsbyggnadsstrategierna ska uppnås.

Trottoarer bör utformas för att rymma sociala aktiviteter.
Referens: Franzégatan, Hornsberg

Den täta sammankopplade stadsdelen

En tät bebyggelsestruktur med hög funktionsblandning ger underlag för service och hållbara transporter. En sammankopplad stadsdel är tillgänglig för fler.

- Gångstråk uppgraderas för att bidra till god orienterbarhet för såväl dagbefolkning som tillfälliga besökare. Utformningen ska annonsera om man rör sig längs ett tillgängligt huvudstråk eller viker av på en krävande terrängstig.
- Komplettering och uppgradering av befintliga gångstråk sker för att skapa ett väl utbyggt nätverk av gångförbindelser mellan målpunkter.

Den gröna och aktiva stadsdelen

En stadsdel som kopplar ihop naturmark och parkmiljöer med sammanhållna gröna promenader, idrottsytor och rekreativa stråk skapar en stadsdel för ett aktivt liv med rum för lek.

- Landskapets naturelement synliggörs i stadsdelens grönstruktur.
- Befintliga närparker rustas upp/uppgraderas för att erbjuda större upplevelsevärden. Genom tillägg som trappor, gångvägar och målpunkter ex. utsiktsplatser, naturlek blir park / natur mer tillgänglig och aktiverad.
- Nya närparker tillförs i centrala delen av Stadshagen för att uppnå riktlinjen om park inom 200 meter från bostaden (Stockholms Parkprogram).
- Möjligheten till gröna promenader stärks genom att fler gångstråk tillförs som gör det möjligt att röra sig genom parker och natur på ett kontinuerligt sätt.
- Idrottsplatsen utvecklas som målpunkt för hela staden och med visuell kontakt till omgivande gator och torg.

Den urbana stadsdelen, människan i fokus

Levande bottenvåningar, torg, parker och andra publika rum skapar förutsättningar för möten som bildar en livaktig och demokratisk stadsdel med människan i fokus.

- Huvudgatan, St Göransgatan, utformas med torg, mötesplatser, breda trottoarer, aktiva och intressanta fasader i ögonhöjd för att människor ska röra sig och uppehålla sig och därmed skapa folkliv.
- Stadsdelen planeras för att ge bästa förutsättningar för barns utveckling. Stadsstrukturen ska ge förutsättningar för rörelsefrihet, lek, upptäckande, spring, klättring och idrottsutövning i såväl anlagda miljöer som på naturmark. Stråk till skolor ska utformas trafiksäkert med övergångsställen vid trafikerade gator.
- En samlingsplats skapas i anslutning till Stadshagsklippans naturmark där Stadshagens fina utsikt, gröna karaktär och vattenkontakt finns.

Den kvalitativa arkitekturen, ny årsring

En nutida årsring av högkvalitativ arkitektur samspelar med befintlig bebyggelse till en sammanhållen helhet och bildar en vacker stadssiluett.

- Nya platser och torg som är en generell bristvara på Kungsholmen idag skapas för att bli en årsring i den växande staden.
- Investeringar i god landskapsarkitektur, omsorgsfull arkitektur och konst i offentlig miljö görs för att skapa nya kulturella värden. Gestaltningen utförs med samma höga ambitionsnivå som övriga Kungsholmen för att tillgodose värdetäta parkmiljöer.
- Kulturhistoriska strukturer och samband ska vara läsbara och tillgängliga i stadsmiljön.

Mål och strategier för Stadshagen

PUBLIKA PLATSER OCH STRÅK

När Stadshagen förtätas krävs en förbättring av stadsdelens publika platser och stråk för att öka stadelens förutsättningar för ett levande stadsliv med rum för ett gott liv.

Med utgångspunkt bl.a. i tidigare framtagna analys av stadsdelen samt Stadsbyggnadsstrategier för Stadshagen föreslås sex mål för Stadshagens publika platser och stråk.

I förslaget för Stadshagens publika platser och stråk redovisas följande sammanlagda ytor för olika platser och parker:

Torg & platser ca 7.000 kvm
Närparker ca 27.000 kvm
Naturpark ca 60.000 kvm
Lekyta ca 5.000 kvm

Mål

- 1 Gångvägnätet kompletteras och utvecklas till tydliga, sammanhängande, gena stråk mellan målpunkter**
- 2 Sammanhängande gröna promenader utvecklas som en viktig del av Stadshagens identitet.**
- 3 Torg tillförs stadstrukturen som identitetsgivande mötesplatser, händelser i stadsrummet och arenor för stadsliv.**
- 4 Närparker utvecklas till attraktiva gröna oaser som fungerar som samlings- och mötesplatser för alla åldrar.**
- 5 Naturparkernas vilda karaktär bevaras. De tillgängligörs för fler och dess kvaliteter lyfts fram som identitetskapare för Stadshagens gröna karaktär.**
- 6 Kvalitativa lekplatser utvecklas som mötesplatser för barn i alla åldrar. Idrottsplatsen bibehålls som målpunkt.**

Strategi

Förstärk nuvarande gångstruktur genom att tillföra fler gångkopplingar som förbättrar kontinuiteten i gångvägnätet och ökar tillgängligheten till de allmänna ytorna och vattnet. Samordna gångvägarnas karaktär genom gemensamma principer för utrustning, belysning, material etc

Förbättra möjligheter till gröna promenader och stärk stadsdelens gröna identitet genom att knyta samman naturmark och parkmiljöer med en sammanhållen promenadstruktur av nya och befintliga gångstråk - en "Grön loop". Längs denna rör man sig genom en sekvens av varierade grönytor av olika karaktär. Investeringen innebär att natur som idag är svår att hitta till och nå blir tillgänglig för många fler.

Förbättra förutsättningarna för ett aktivt stadsliv och tydliggör S:t Göransgatan som huvudgata genom att tillföra torg och platser i anslutning till gatan, offentliga byggnader, tunnelbanestationer och vid vattnet.

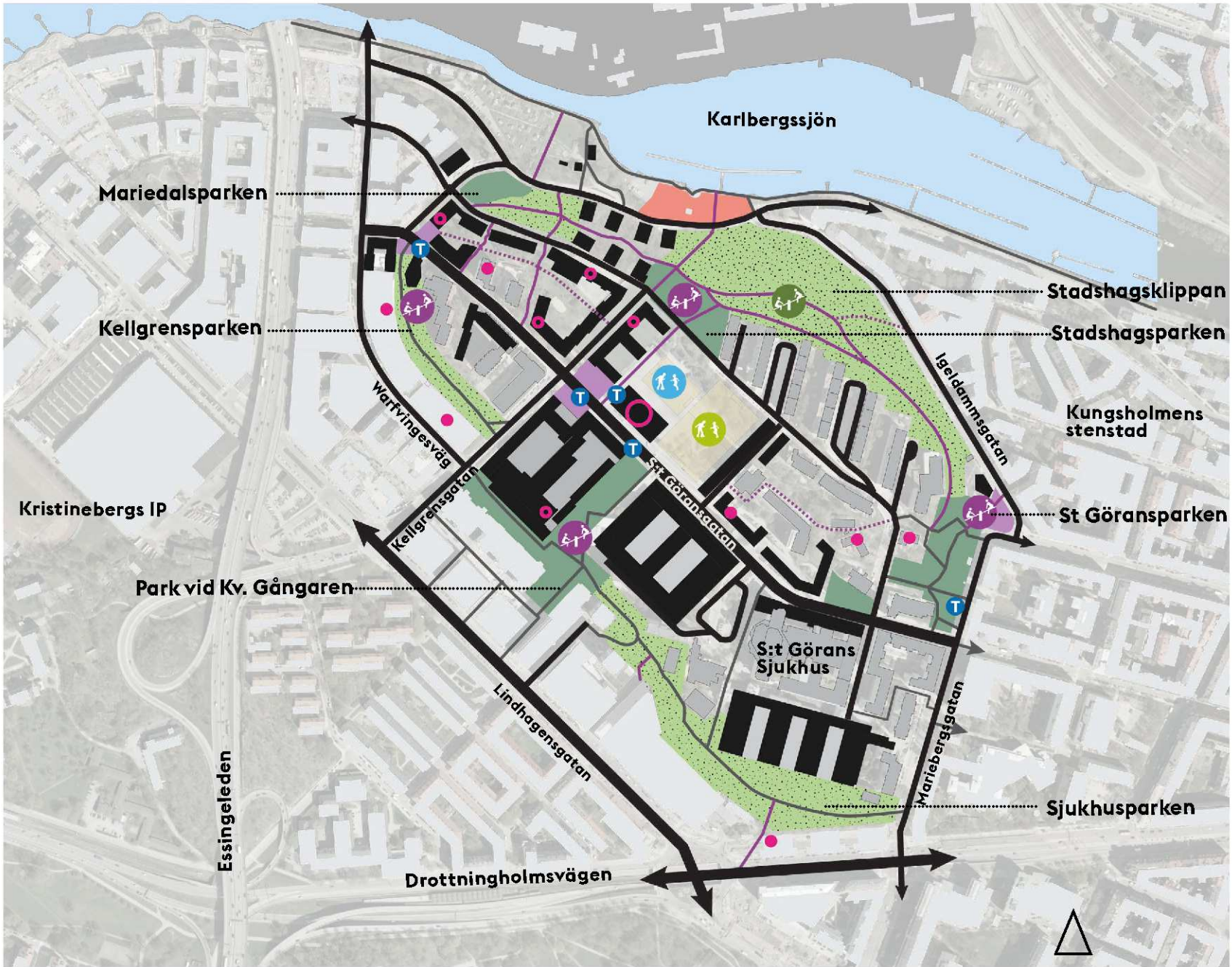
Förstärk befintliga parker genom upprustning och uppgradering så att parkerna erhåller högre upplevelsevärden ex i form av blomprakt, god belysning, mer tillgängliga gångstråk, innehållsrika mötes- och lekplatser som lockar alla åldrar. Tillför nya närparker för att uppnå målet om god tillgänglighet till offentlig grönyta (Stockholms Parkprogram).

Bevara befintlig naturs vilda karaktär och förbättra tillgängligheten till främst Stadshagsklippans natur och utblickar genom att tillföra nya gångstråk. Stärk naturparkerna som målpunkter genom att tillföra ex. mötesplatser, naturlek, utsiktsplatser som stärker användbarhet och attraktivitet.

Förbättra tillgängligheten till lek genom att tillföra nya lekplatser och utveckla befintliga så att en mångfald av varierade lekytor för barn i alla åldrar skapas. Förbättra lekmöjligheten även i parkmark genom att gestalta miljön på ett lekvänligt sätt, tillföra lekskulpturer, upplevelserik plantering etc. Värna Stadshagens idrottsplats som målpunkt för hela staden genom att bibehålla en 7-manna plan och en 11-mannaplan.

TECKENFÖRKLARING

- Gata, biltrafik
- Gångstråk
- Ny gångförbindelse
- Ny, underordnad gångförbindelse
- Planerad bebyggelse, ungefärlig utsträckning
- Naturpark
- Närpark
- Skola ny
- Förskola ny
- Förskola bef.
- Lekplats
- Naturlekplats
- Idrott
- Skolgård
- T-bana
- Torgyta
- Varvsplan

Översikt

Gångstruktur

STADSDELENS GÅNGSTRÅK UPPGRADERAS, KOMPLETTERAS OCH LÄNKAS SAMMAN

1 Gångvägnätet kompletteras och utvecklas till tydliga, sammanhängande, gena stråk mellan målpunkter.

När Stadshagen förtätas ska ett sammanhängande nät av tydligt utformade och trygga gångvägar utvecklas som ett komplement till gatustrukturen. Befintliga gångstråk uppgraderas och nya gångstråk tillförs för att skapa bättre förutsättningar för promenader eller löprundor genom områdets kvarter, natur, parkmark, till målpunkter, ned till vattnet eller vidare till andra stadsdelar.

Gatorna är basen i rörelsestrukturen

Längs gatorna finns de mest tillgängliga stråken utan trappor. Separat cykelbana finns idag längs Kellgrensgatan och Hornsbergs Strand. Nya cykelbanor planeras längs S:t Göransgatan, Mariedalsvägen och Hornsbergsstrand. Gatornas detaljutförande behandlas inte i detta program.

Komplettera och tydliggör gångvägnätet

Gångvägarna kompletterar rörelsemöjligheten längs gatorna. Dagens gångvägar är få, otydliga och osammanhängande vilket gör det svårt att orientera sig och nå önskade platser. Nya, gena och bättre sammankopplade gångvägar ska tillföras för att lättare nå målpunkter och möjliggöra kontinuerliga promenader där målpunkter som ex skola, kollektivtrafik, bostadsmiljöer, natur, park och vatten kan nås.

Samordna gångvägarnas utformning

Stadshagens gångvägar rör sig genom park, naturpark och kvartersmark. Idag finns en bristande tydlighet i gångvägarnas utformning vilket gör det svårt att orientera sig i stadsdelen. Det finns också en generell brist på parkbänkar, papperskorgar etc och belysningen behöver ses över för att trygga gångvägar ska kunna skapas.

För att gångvägnätet ska upplevas publikt och lätt att orientera sig efter krävs en samordnad och tydlig utformning. Gångvägar utformas och upprustas med samordning av material och utrustning i enlighet med ”Nordvästra kungsholmen, Möbleringsprogram för gaturum och offentliga platser”. Samordningen ger igenkänning av stadens publika gångstruktur. Anpassning till olika platserns karaktär samordnas med den övergripande karaktären.

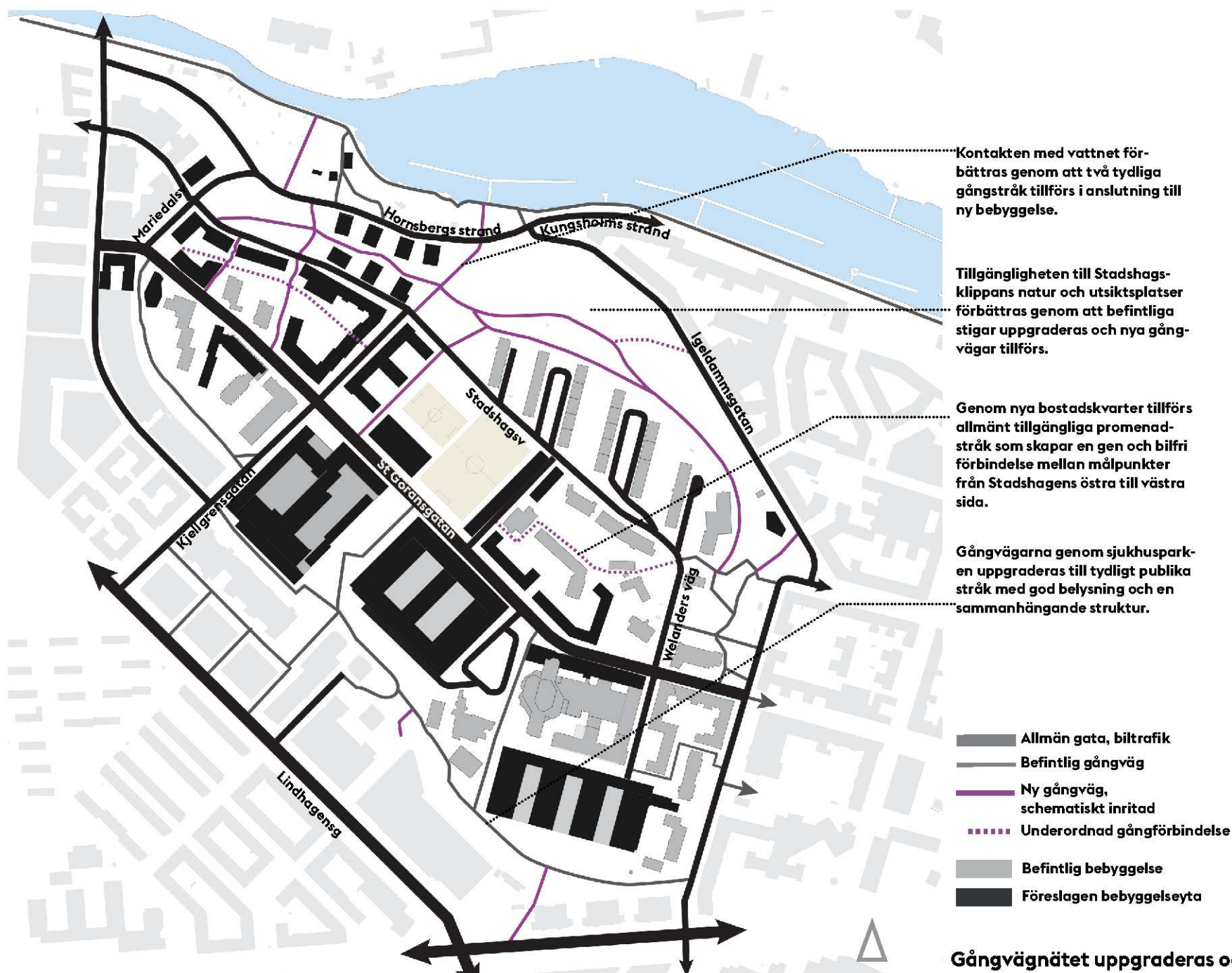
Annonsera gångvägens tillgänglighet

Stadshagen präglas av sin bitvis mycket branta terräng och sina olika nivåer. Många platser är idag svårtillgängliga och lutningen är på flera ställen så pass brant att en kombination av trappor och gångvägar/stigar är nödvändig.

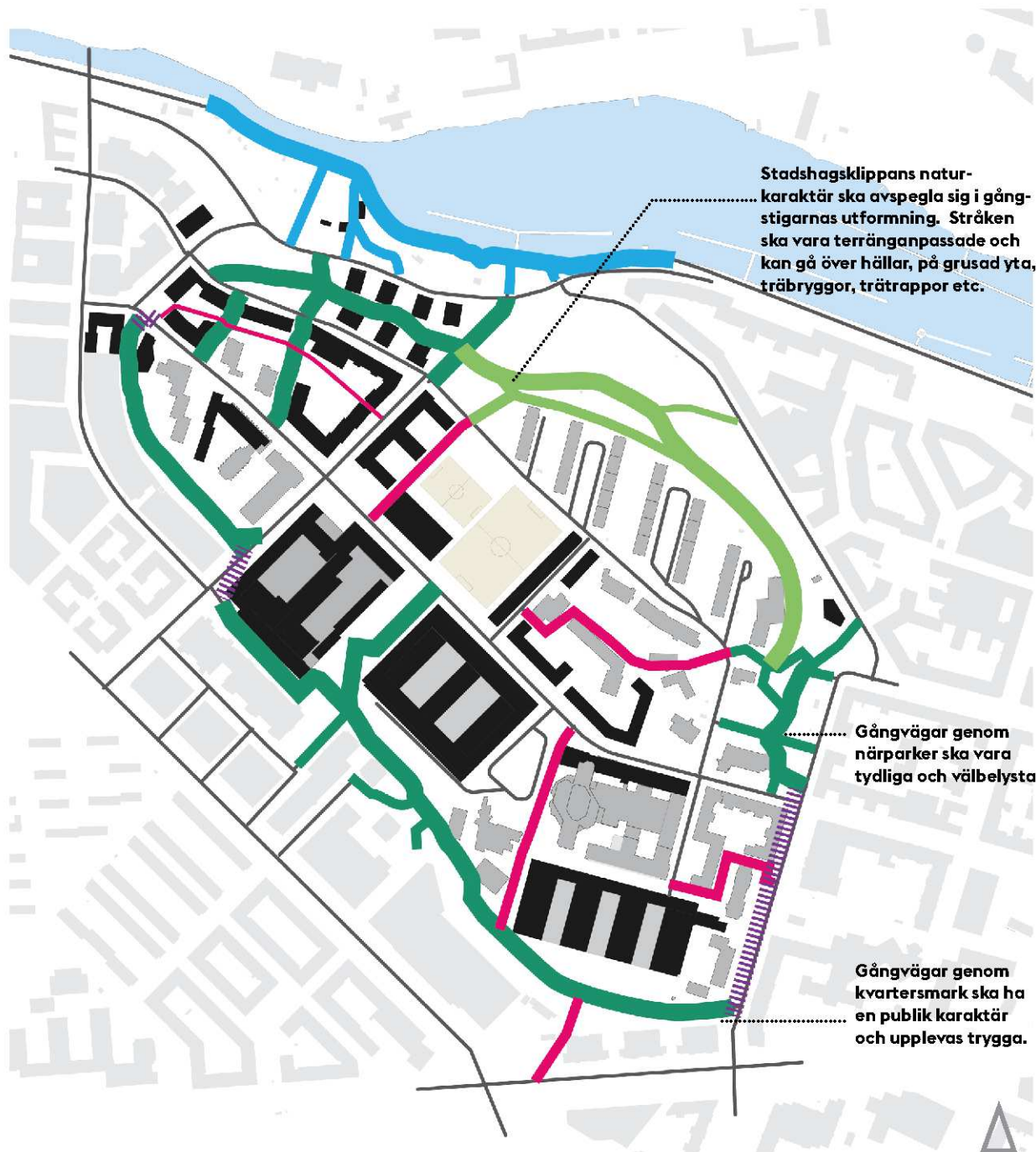
Gångvägarnas grad av tillgänglighet, dvs stråk utan trappor och branta lutningar, bör annonseras tydligt redan vid entrén. En gångväg som innehåller trappor bör utformas med några trappsteg i början för att påvisa för gående att det finns trappor längre in.

Strategi:

- Uppgradera befintliga gångstråk i Stadshagens södra och sydvästra delar (söder om S:t Göransgatan) genom att stärka den publika karaktären, förbättra belysning och komplettera med fler parkmöbler längs stråken.
- Tillgängliggör Stadshagens natur genom att tillföra nya gångvägar som bitvis följer etablerade stigsystem.
- Skapa en bilfri gångkoppling mellan målpunkter i Stadshagens östra och västra sida genom att tillföra allmänt tillgängliga gångvägar igenom bebyggelsekvarter norr om S:t Göransgatan.
- Förstärk kontakten med vattnet genom att tillföra nya, tydliga gångförbindelser från Stadshagens övre del till Hornsbergs Strand i anslutning till ny bebyggelse.
- Tydliggör de publika gångstråken genom att samordna material, utrustning, belysning.

Gångvägnätet uppgraderas och kompletteras

Karaktär Gångstråk

- Stråk genom kvarter
- Stråk med natur karaktär
- Stråk med parkkaraktär
- Stråk längs strandpromenad
- - - - - Stråk längs gata

Stråk genom kvarter

Stråk genom park

Stråk genom natur

Stråk längs strand

Gångvägarnas karaktär samordnas

STADSHAGEN - STRATEGISKT UNDERLAG FÖR PUBLIKA PLATSER OCH STRÅK

Översiktliga lutningsförhållanden

Lutning för befintliga gångvägar samt befintliga lutningsförhållanden i terräng där nya gångvägar föreslås. Vid projektering av nya gångvägar bör lutningar hanteras för att i största mån minska stråkens lutning till i bästa fall tillgängliga nivåer 0-5 %. (Stråkens dragning är schematiskt redovisad)

- 0-5% lutning- tillgängligt
- 5-8% lutning
- 8-30% lutning- trappor kombinerat med gångväg
- 30%< lutning- trappor, schematiskt redovisade

Lutningsförhållanden gator

- 0-5% lutning
- 5%< lutning

Terränganpassade trappor och stödmurar krävs för att kunna tillföra nya förbindelser i den överlag branta terrängen bl.a. ned till vattnet.

Stadshagsklippan tillgängliggörs genom gångstråk anpassade till naturparks-karakteren.

Gångvägnätet, översiktliga lutningsförhållanden

Gröna promenader & en "Grön loop"

EN GRÖN LOOP UTVECKLAS FÖR ATT STÄRKA STADSHAGENS GRÖNA KARAKTÄR

2

Sammanhängande gröna promenader utvecklas som en viktig del av Stadshagens identitet.

I Stadshagen finns goda möjligheter till gröna promenader genom park och naturmiljö. Genom att förstärka och tillgängliggöra ett sammanhängande nätverk av gröna promenader, en "Grön loop", som knyter ihop parker, naturparker, lekplatser och torg ges ett mervärde för både boende och besökande.

Utveckla en "Grön loop" som en del av Stadshagens gröna karaktär

Fler och bättre sammankopplade gångstråk behövs för att förbättra tillgängligheten till kvaliteter såsom natur, vatten, lek och rekreation. Möjligheten att lyfta fram en sekvens av gångvägnätet som en "Grön loop" för att knyta samman stadsdelens parker och natur ger mervärden i form av mer tillgängliga gröna promenader och en stärkt grön identitet. Längs den "Gröna loopen" rör man sig genom en sekvens av varierade grönytor av olika karaktär. Investeringen innebär att natur som är svår att hitta till och nå idag blir tillgänglig för många fler.

En "Grön loop" utvecklas som en del av gångstrukturen och kopplar till kollektivtrafik, strandpromenad, Stadshagens IP och de fina parkmiljöerna på Nordvästra Kungsholmen.

Den gröna loopen finns delvis idag, men vissa kopplingar ex. genom Stadshagsklippan saknas och andra länkar är otydliga ex. genom Sjukhusparken. För att realisera en "Grön loop" krävs samordning mellan privata fastighetsägare och Stockholm Stad eftersom nyckelpassager ligger på privat mark. Det krävs också en samordning mellan utbyggnadsprojekten.

Tydliggör primära entréer till den gröna loopen

För att de gröna promenaderna längs den gröna loopen ska vara lätt att se och hitta krävs tydliga entréplatser/entrémarkeringar vid primära mötespunkter med gator och torg. Där den gröna loopen leder vidare från en plats bör stråkets entré tydligt inordnas i platsen och markeras. Där loopen möter en gata kan entrén markeras genom en tydlig trappa, en mindre plats i form av ex en mur och en soffa m.m. Där det är möjligt att skapa tillgängliga lutningsförhållanden för en längre sekvens av den gröna loopens bör entréförhållanden också göras tillgängliga, dvs med lutning som understiger 5%.

Låt konstnärlig utformning ge loopens karaktär

Den Gröna loopens identitet kan stärkas med inslag av konst och arkitektoniskt identitetskapande gestaltning av utsiktsplatser, möbler.

Strategi

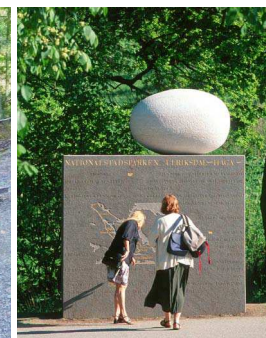
- Förstärk och tydliggör sammanhängande gröna promenader i en "Grön loop" genom att uppgradera befintliga gångvägar. Tillför nya gångvägar till ett kontinuerligt nätverk som knyter samman natur, parkmark, lekplatser m.m.
- Stärk Stadshagens gröna identitet genom att framhäva en sekvens av varierade grönytor och natur längs den "Gröna loopen".

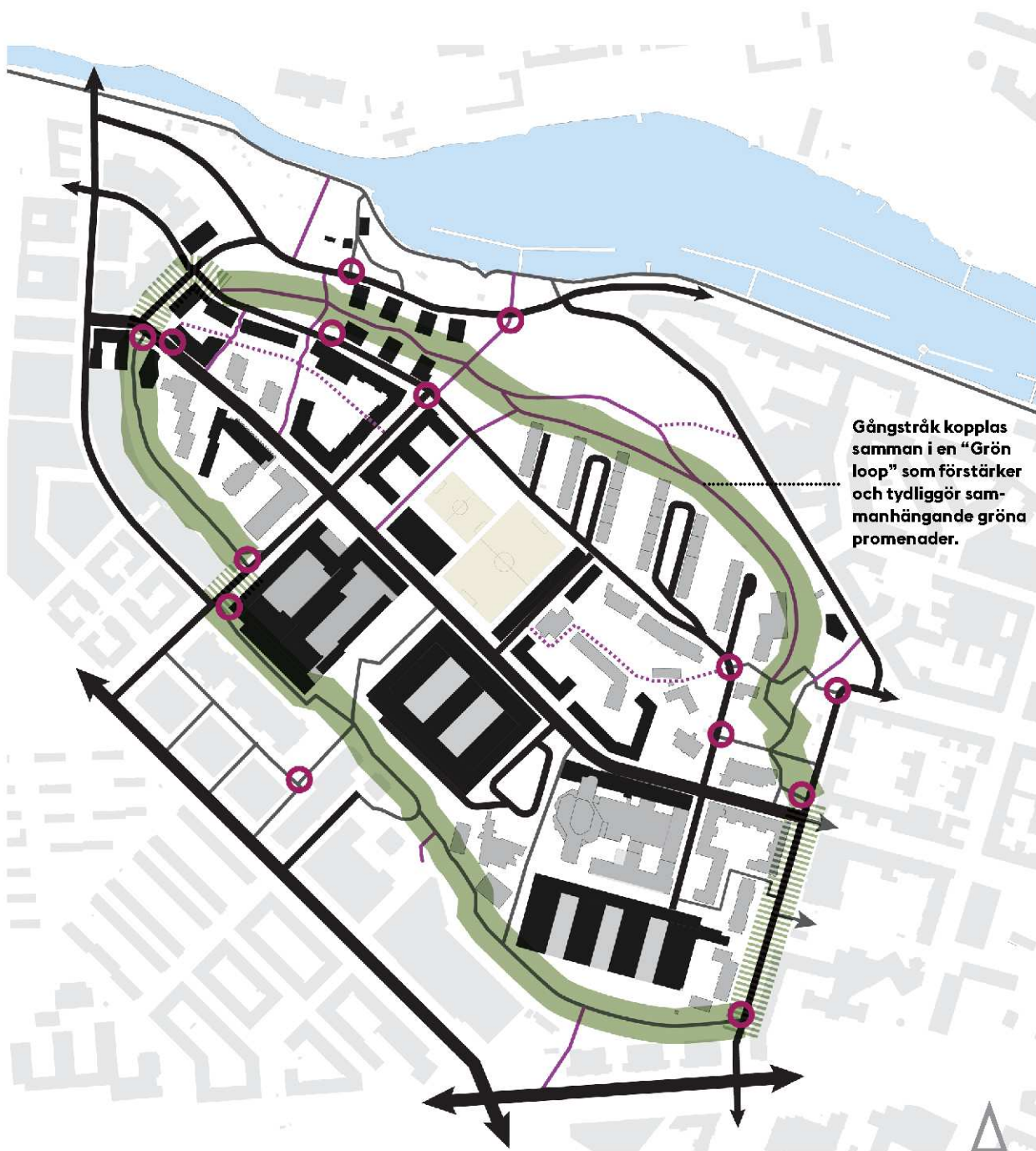
Längs den "Gröna loopen" rör man sig genom en sekvens av varierade grönytor av olika karaktär

Entrémarkering med information

Konst som entrémarkör

En "Grön loop" & entréer till denna

- Allmän gata, biltrafik
- Befintlig gångväg
- Ny gångväg, schematiskt inritad
- "En grön loop" - sammanhängande gångstråk genom park- och naturmark
- Gångkoppling på gatumark
- Primära entréer som tydliggörs
- Befintlig bebyggelse
- Föreslagen bebyggelseyta

Den Gröna loopens identitet kan stärkas med inslag av konst och arkitektoniskt identitetskapande gestaltning av utsiktsplatser, möbler. Ref. Ekebergparken, oslo.

"En grön loop" och primära entréer till denna

Torg & platser

PUBLIKA PLATSER TILLFÖRS FÖR ATT SKAPA HÄNDELSE I GATURUMMET

3 Torg tillförs stadstrukturen som identitetsgivande mötesplatser, händelser i stadsrummet och arenor för stadsliv.

Publika platser ger förutsättningar för variation och händelser i stadsrummet då de tillför en arena för stadsliv, möten och evenemang. Stadshagens publika rum placeras längs S:t Göransgatan, viktiga stråk, nära offentliga byggnader, tunnelbanestationer eller vatten. Deras utformning spelar en betydelsefull roll för hur stadsdelen fungerar och upplevs.

Idag finns få publika platser i både Stadshagen och västra Kungsholmen som helhet. När stadsdelen utvecklas ska platser av olika karaktär inordnas i strukturen för att länka samman dagens något osammanhängande och svåravlästa stadsbild.

Platser längs S:t Göransgatan stärker huvudstråket

Längs S:t Göransgatan föreslås en sekvens av publika torgrum i anslutning till målpunkter som skola, tunnelbana, buss, verksamheter och service. Platserna ska ges egen identitet och innehåll med utformas på ett samordnat sätt för att tillsammans med gatan stärka S:t Göransgatan som stadsdelens ryggrad, en arena för stadsliv och huvudstråk.

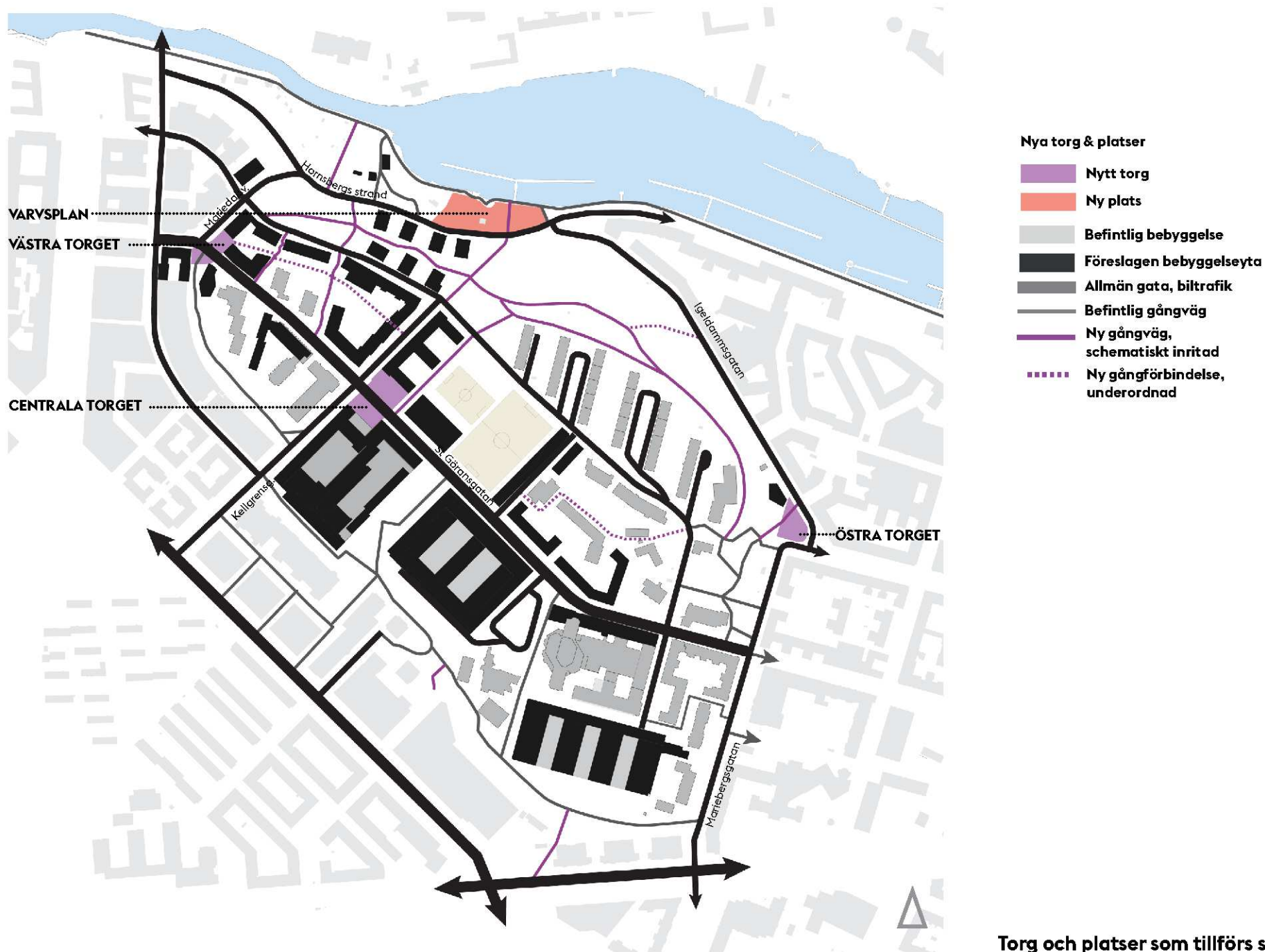
Varvsplan

En temporär publik plats ska anordnas vid vattnet sommardag. Vintertid nyttjas platsen för båtuppställning, men är tillgänglig för allmänheten. Båtlivet tillför stora värden och värnas, men ytan är också mycket attraktiv för ett publikt ändamål. Kombinationen av båtuppställning vintertid och publik plats sommardag har prövats på andra platser i Stockholm, t ex. vid Årstaviken.

Strategi

- Stärk S:t Göransgatan som huvudgata genom att tillföra torg och platsbildningar omgivna av aktiva fasader med ett innehåll som uppmuntrar till ett aktivt stadsliv.
- Stärk vattenkontakten genom att anordna en ny publik plats/målpunkt vid vattnet med möjlighet för temporära aktiviteter sommardag.
- Ge goda möjligheter för trivsamma sociala platser genom att skapa torg som erbjuder både solbelysta och svala vistelseställen.
- Stadshagens identitet och gröna karaktär bör stärkas genom att platserna utformas med trädplantering av större arter samt platsspecifika material, möblering etc.
- Skapa en central plats för stadsdelen - ett stadsdelstorg - genom att anordna en större plats i anslutning till korsningen Kellgrensgatan/S:t Göransgatan.

Sammanlagd platsyta ca 7000 kvm

VÄSTRA TORGET ca 700 kvm

Mötesplats, vistelseyta och kommunikationsnav

Karaktär: Viktig målpunkt för västra delarna av Kungsholmen då tunnelbana finns här. Torg som tidsvis befolkas av mycket människor. Mötesplats, vistelseyta, uteservering, cykelparkering. Strategiskt läge vid tunnelbana, nära verksamheter, skola och bostäder ger förutsättningar för handel och service. Platsen vid t-banan knyts samman med torgytan visuellt. Byggnader ska stödja ett behagligt lokalklimat.

Värden: Mötesplats, vistelseyta, sitt- och hängmöbler
God orienterbarhet
Service ex café/butiklägen
Uteservering
Korsande trafikslag, fotgängare har företräde
Cykelparkering
Knutpunkt för kollektivtrafik

TJÄRHVSPLAN

MÄLARTORGET

PIPERSGATAN

**Mälartorget, Gamla Stan
ca 300 kvm (delen närmast T-bana)**

Pipersgatan ca 300 kvm

Tjärhovsplan ca 450 kvm

ÖSTRA TORGET ca 1100 kvm

Mötesplats, lekfullt parktorg, kommunikationsnav

Karaktär: Entré till Stadshagen från Fleminggatan och fondmotiv från denna gata. Förlängning av St Göransparken, Stadshagens finpark med landskapshistoriska värden i form av befintliga terrasser som bör bevaras som en formell del av grundstrukturen. Lekfulla inslag i form av konstnärlig utsmyckning/skulpturer och blomsterprakt knyter an till parkens karaktär och lekplatsen längre in. Vistelseyor. Goda förutsättningar för service och handel i angränsande byggnader.

Värden: Lekfull utformning, konstnärlig utsmyckning
Blomsterprakt, blommande träd/perenner
Knyta an till parkens historiska värden.
Vistelseyor och sittmöbler
God orienterbarhet
Tunnelbana, buss
Korsande trafikslag
Cykelparkering

CENTRALA TORGET ca 2000 Kv

Huvudtorg, signaturgivare för stadsdelen

Samlingsplats, vistelseyta och kommunikationsnav

Karaktär: Stadsdelens huvudsakliga torg, ett generöst flexibelt stadsrum och mötes-/samlingsplats för stora grupper. En trappa till skolans gård ansluter till torgets östra del. Naturlig plats för karaktärgivande konst etc. Befolkas av många olika brukare t.ex. gymnasielever, förskolebarn, idrottsklubbar, t-bane resenärer, arbetande, boende mfl. Ett nav för flera målpunkter bl.a. idrott, skola, verksamheter och ny temalekplats. Torgets norra och södra sida bör knytas samman visuellt över St Göransgatan.

Värden: Identitetstarkt stadsdelstorg
Landmärke, identitetsrik konstnärlig utsmyckning
Samlingsplats, mötesplats, nav för målpunkter
Torghandel ca 25m²/plats
Butik, café, restaurang, uteservering
God orienterbarhet
Cykelparkering
Knutpunkt för kollektivtrafik

CENTRALA TORGET

HORNSTULL

BYSTORGET

Bysistorget ca 1800 kvm

Hornstull 1500 kvm

VARVSPLAN ca 3500 kvm

Temporär målpunkt för hela Kungsholmen

Karaktär: Båtuppställning vintertid och publik vistelseyta/ mötesplats sommartid. Stor potential att bli en mycket attraktiv målpunkt för hela Kungsholmen sommartid. Möjlighet till platsspecifik, identitetstark temporär möblering som gör platsen till en signatur givare för både Stadshagen och Kungsholmen. Sommarkiosk. Robusta och stora ytor lämpliga för olika typer av evenemang ex utebio.

Värden: Temporär, identitetstark sommarplats
Platsspecifik, signaturgivande möblering
Båtuppställning vintertid, tillgänglig för allmänhet
Robust markmaterial
Sommarkiosk med uteservering
Plats för ex volleyboll, bouble, evenemang
Vattenkontakt, strandstråk

VARVSPLAN

Närparker

UPPGRADERAS & STÄRKS SOM MÅLPUNKTER

4

Närparker utvecklas till attraktiva gröna oaser som fungerar som samlings- och mötesplatser för alla åldrar.

I en stad behövs parker som gröna oaser, för avkoppling, lek, spel och samvaro. Närparkerna är i första hand till för boende i närområdet och bör kunna nås inom 200 meter från bostaden (Stockholms Parkprogram).

Stadshagen är välförsörjt på parkytor idag men de är generellt bristfälliga vad gäller tillgänglighet, innehåll och utformning. När stadsdelen förtätas krävs att parkrummen uppgraderas och kompletteras för att bli attraktiva, trygga mötes- och samlingsplatser. Med ett ökat tryck på parkerna är det viktigt med en robust gestaltning som inbjuder till varierad användning för alla åldrar.

I Stadshagen ska befintliga närparker uppgraderas. Stadshagsparken i anslutning till Stadshagsklippan anläggs som ny närpark.

Strategi

- Förstärk närparkernas attraktivitet som mötes- och samlingsplatser för alla åldrar genom att uppgradera vistelseytors utformning och komplettera med ett varierat innehåll för lek, umgänge, vila och rekreation.
- Öka närparkernas upplevelsevärden genom att uppgradera och tillföra blomprakt, blommande träd, konstnärlig utsmyckning, accentbelysning kvällstid.
- Förbättra tillgängligheten till närparker genom att tillföra nya gångstråk med om möjligt en lutning mindre än 5% samt förbättra utformning för befintliga gångstråk.
- Förstärk upplevelsen av trygga parkrum genom att uppgradera och komplettera befintlig belysning.
- Förbättra stadens ekologiska balans genom att tillföra växter som stödjer stadens ekosystemtjänster ex blommande växter som stödjer pollinerande insekter.

Sammanlagd närparksyta är ca 27.000 kvm

- Nya & befintliga närparker**
- Närområde 200 m för befintliga närparker
 - Närområde 200 m för ny närpark
 - Befintlig bebyggelse
 - Föreslagen bebyggelseyta
 - Allmän gata, biltrafik
 - Befintlig gångväg
 - Ny gångväg, schematiskt inritad
 - Ny gångförbindelse, underordnad

Närparker - nya och befintliga

MARIEDALSPARKEN ca 2000 kvm (0,2 ha)

Karaktär:	Aktivitetspark, öppet parkrum med utsikt
Beskrivning:	Böljande gräsytor med plats för lek, vila, solbad. Sluttande terräng med lekmöjligheter i naturmark. Vintertid pulkaåkning. Parkens yta minskas jämfört med idag p.g.a ny gata. Parken kopplas till "Gröna loopen".
Värden:	Klippt gräsyta för lek Pulkaåkning Grön oas, rofylld solplats på sommaren Grillplats, picknick Sittplatser i anslutning till skogsbryn/ omgivande stråk God belysning Vattenkontakt
Tillgänglig från:	Mariedalsvägen, Hornsbergs Strand

PARK VID KY. GÅNGAREN ca 9000 kvm (0,9 ha)

Karaktär:	På kvartersmark. Prydnadsvärde, lekvänlighet och vistelseytor
Beskrivning:	Behov av uppgradering / komplettering för att öka upplevelsevärde och stärka parken som målpunkt för alla åldrar. En lekplats för varierande lek anläggs. Vistelseytor med sittplatser anordnas. Blomprakt i form av spännande växtkomposition eller blommande träd tillförs. Ett vattentema (kopplat till befintlig vattentrappa) kan utvecklas som signatur för parken.
Värden:	Blomsterprakt, blommande träd Grön oas Stor lekplats för barn i alla åldrar Vistelseytor för alla åldrar Småskalig picknick Uteservering Pulkaåkning God belysning
Tillgänglig från:	Södra delen är tillgänglig från Lindhagensgatan, Kellgrensgatan

STADSHAGSPARKEN ca 3000 kvm (0.3 ha)

Karaktär: Stadsdelens signaturpark

Beskrivning: I Medborgarenkäten 2014 inkom synpunkter på att utsikten och Stadshagsklippan är viktig för Stadshagens identitet. Den nya Stadshagsparken fyller här en viktig funktion. Närparken kommer att präglas av närheten till Stadshagsklippans natur och temalekplatsen, som upptar parkens huvudsakliga yta. Parkens utformning bör utgå från platsens förutsättningar ex utsikt, naturkoppling, topografi och tydliggöra anslutningen till den "Gröna loopen". Utformningen ska bidra till en stark och tydlig koppling mellan Stadshagsklippans natur, idrottsytor, bostadsmiljö och stråk till vattnet.

Värden: Identitetsgivande samlingsplats/målpunkt
Utsikt mot vattnet och Stadshagsklippans natur
Platsspecifik möblering, lekredskap
Grön oas kopplad till naturlek i Stadshagsklippan
Temalekplats för barn i alla åldrar
Vistelseytor för alla åldrar, Småskalig picknick
God belysning

Tillgänglig från: Från ny intilliggande gata

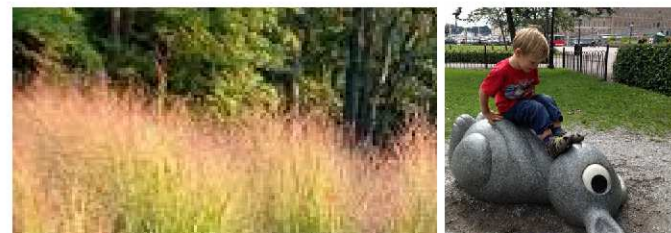
S:T GÖRANSPARKEN CA 11.000 kvm (1,1 ha)

Karaktär: Finpark med blomprakt, lek och vistelseytor

Beskrivning: Upprustning av befintliga kvaliteter och uppgradering till en vital närpark med målpunkter för lek, vistelse, vila och blomprakt. Aktiveras genom att lekplatsen placeras centralt i parken längs huvudstråk. Service ex café med uteservering kan anordnas i bottenvåning på planerad bebyggelse.

Värden: Blomsterprakt, finpark, Grön oas,
Stor lekplats för barn i alla åldrar
Vistelseytor för alla åldrar, Uteservering, God belysning

Tillgänglig från: Mariebergsgatan/Flemingatan

WELANDERPARKEN ca 1500 kvm (0.1 ha)

Karaktär: På kvartersmark.
Önskvärd att utveckla till trädgårdspark med prydnadsvärde, grön oas.

Naturparker

TILLGÄNGLIGHETEN ÖKAS

5

**Naturparkernas vilda karaktär bevaras.
De tillgängligörs för fler och dess kvaliteter
lyfts fram som identitetskapare för
Stadshagens gröna karaktär.**

Stadshagen är jämfört med övriga Kungsholmen väl försörjt med natur- och skogsmark, men den kuperade terrängen och bristen på gångstråk gör att stora delar är svårtillgängliga. Stadshagsklippan med sin sammanhängande vilda natur och magnifika vyer över staden är värdefull för hela Kungsholmen.

Stadshagens natur ska bevaras men behöver ges en förbättrad tillgänglighet med trygga, belysta gångstråk. För Stadshagsklippan saknas gångstråk för stora delar, medan Kellgrensparkens och sjukhusparkens stråk behöver uppgraderas, tydliggöras och kompletteras med ex sittmöbler.

Stockholm Stads Parkplan

I Stockholm Stads Parkplan för Kungsholmen anges att Stadshagsklippan bör omvandlas till stadsdelspark för att kompensera för bristen på större parkrum i Stadshagen. Idag finns fem stadsdelsparker på Kungsholmen; Kronobergsparken, Konradsbergsparken, Rålambshovsparken, Fredhällsparken och Kristinebergs Strandpark. Eftersom Stadshagsklippans terräng inte medger någon omvandling till plana parkytor samt att naturens vilda karaktär har ett stort värde för hela Kungsholmen pekas denna även fortsättningsvis ut som naturpark. Bristen på stadsdelspark får istället kompenseras genom att andelen närparker ökas, uppgraderas och sköts ordentligt.

Strategi

- Naturparkernas vilda natur görs mer tillgänglig för besökare i alla åldrar genom att befintliga gångvägar uppgraderas och fler och förbättrade gångstigar främst genom Stadshagsklippans naturpark tillförs.
- Naturparkerna stärks som identitetsgivare för Stadshagens gröna karaktär genom att den vilda natur- och skogskaraktären bevaras.
- Naturparkerna stärks som målpunkter genom att användbarheten ökas med bl.a. fler sittmöbler.
- Naturparkernas, främst Stadshagsklippans, upplevelsevärden ökas genom att lekytor och utsiktsplatser som samspelar med den vilda naturkaraktären tillförs.

Sammanlagd naturparksyta ca 60.000 kvm

Naturparker

- Naturparker, befintlig vild natur som tillgängliggörs med gångstråk. Redovisat närområde 200 m
- Befintlig bebyggelse
- Föreslagen bebyggelseyta
- Allmän gata, biltrafik
- Befintlig gångväg
- Ny gångväg, schematiskt inritad
- Ny gångförbindelse, underordnad

Naturparker

KELLGRENSPARKEN ca 7500 kvm (0.7 ha)

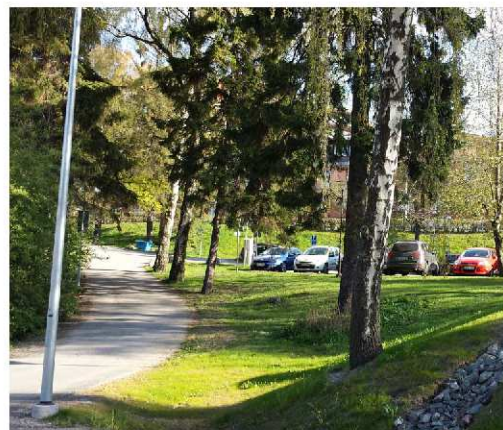
Karaktär:	Vild natur, artrikedom, berghällar
Beskrivning:	Vild natur, lekmöjligheter i naturmark och lekplats som samutnyttjas av förskola. Promenadstråk, del av gröna loopen. Vardagstråk till målpunkter som skola/förskola/T-bana, krav på god belysning och trygg utformning.
Värden:	Naturkänsla, ljus öppen hagmarkskaraktär Artrikedom Grön oas, rofylldhet Sittbänkar längs promenadstråk Lek på lekplats och i natur
Tillgänglighet:	Ramp finns från Kellgrensgatan, men denna har en lutning som överstiger 5%.

S:T GÖRANS SJUKHUSPARK ca 22 000 kvm (2.2 ha)

Karaktär:	På kvartersmark. Sjukhusområde med parkkaraktär Parkstråk för promenader, del i Gröna loopen
Beskrivning:	Parkkaraktären förädlas och orienterbarheten ökas genom ex skyltning, tydliga entréplatser. Gångvägarnas publika karaktär tydliggörs. I medborgarenkäten 2014 inkom synpunkter på att parken upplevs otrygg, otillgänglig, och otydlig som publik plats. Funktionen som primärt vardagsstråk ställer krav på sammanlänkade gångvägar, god belysning och trygg utformning.
Värden:	Sammanhängande parkkaraktär Gröna promenader, del av gröna loopen Sittbänkar och lekvänliga ytor
Tillgänglighet:	Tillgänglig från Mariebergsgatan

Alnarpsparken, Skåne

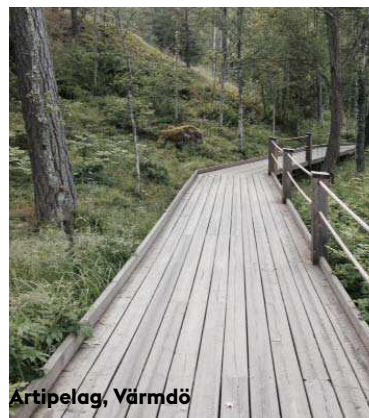
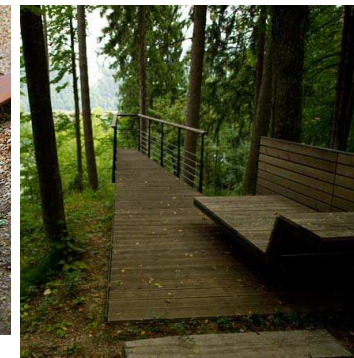
Körsbärsparken, Stockholm

STADSHAGSKLIPPAN ca 30 000 kvm (3.0 ha)

Karaktär:	Vild natur, skogskänsla, utsikt över staden Artrikedom, Målpunkt för hela staden
Beskrivning:	Terräng och naturanpassade gångstråk som följer terrängen över berghällar, träspänger, trätrappor eller med grusad yta. Gångstråken tillgängliggör naturparken som länk i den gröna loopen. En naturlekplats tillförs. I medborgarenkäten 2014 inkom bl.a. synpunkter på att göra naturen mer tillgänglig för barn, tillföra stigar, trappor och sittplatser samt förbättra skötseln.
Värden:	Vild natur, skogskänsla, artrikedom Rofyllighet, milsvidd utsikt över Stockholm Målpunkt för Stadshagen/staden Naturlekplats, skogslek, enkla picknickplatser Sittbänkar längs terränganpassade gångstråk, Belysning kan övervägas, men inte självklart Konst som överaskning och målpunkt Utsiktsplats som målpunkt och identitetsgivare
Tillgänglig från:	Ej tillgänglighetsanpassade lutningsförhållanden på gångvägar till/genom Stadshagsklippan.

Homage to a duck decoy, Glimmen, Nederländerna

Artipelag, Värmdö

Munchs Plats, Oslo

Lekplatser

FLER LEKPLATSER OCH EN TEMALEKPLATS

6

Kvalitativa lekplatser utvecklas som mötesplatser för barn i alla åldrar. Idrottsplatsen bibehålls som målpunkt.

När Stadshagen växer ökar behovet av varierade och spännande lekmiljöer med god närhet och tillgänglighet till bostaden. Lekplatserna är ett komplement till bostadsnära natur som också ger stora lekvärden. Lekplatserna ska utformas för att ge olika sinnesupplevelser. Barn i alla åldrar ska erbjudas varierade lekplatser som utmanar och lockar inom 200 meter (Stockholms parkprogram) från bostaden. Vid alla lekplatser ska det finnas sittmöjligheter och mötesplatser för både barn och föräldrar. Stadsdelens kuperade terräng gör att tillgången till plana ytor är begränsade och lekplatserna bör därför utformas för att integrera och inordna nivåskillnader som ett inslag i leken. Plats för spring bör skapas där möjlighet ges. Bilfria gångvägar och parker är kompletterande miljöer för den rörliga leken.

Stadshagens idrottsplats är en befintlig målpunkt som ska värnas vid stadsdelens förtätning.

Nya lekplatser tillförs och befintliga utvecklas

Temalekplats - en signaturgivare

En Temalekplats ska skapas som central, identitetsgivare och utformas för en bred åldersgrupp, ca 1-14 år, med ett varierat utbud av platsspecifika lekredskap. Temalekplatsen ska utformas för att bli en målpunkt för hela staden.

Stadsdelslekplats

Stadsdelslekplatser för hela stadsdelen ska utvecklas för ett brett åldersspann, ca 1-14 år och ha ett varierat utbud av motoriskt utmanande lekredskap samt ytor för spring. Stadsdelslekplatserna ska ges specifik utformning som skiljer sig åt i karaktär och kompletterar varandra utrustningsmässigt.

Närlekplats

Närlekplatser för målgruppen ca 1-6 år ska finnas nära bostaden och utrustas med ex. gungor, sandlåda samt mindre kompletterande lekutrustning.

Naturlekplats

Stadshagsklippans natur ska kompletteras med naturlek. Naturanpassade lekredskap kombineras med lekmiljöer gestaltade med naturmaterial ex stockar, stenar. Säkerhetsregler för fallhöjd och fallskydd etc ska följas.

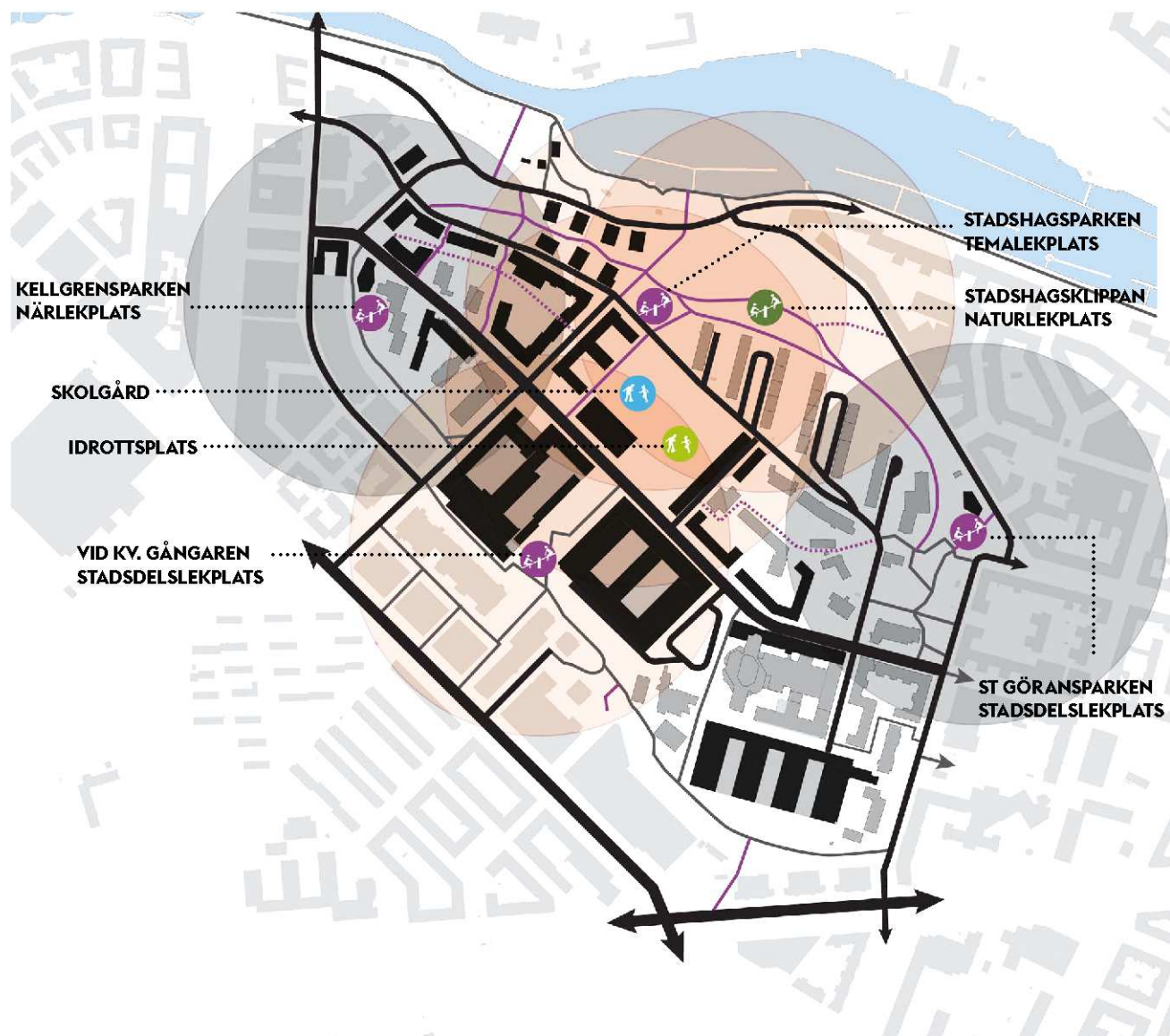
Idrottsplats

Stadshagens Idrottsplats är en befintlig målpunkt för hela staden. Denna ska värnas genom att en 7-manna plan och en 11-manna plan bibehålls.

Strategi

- I Stadshagen ska bostäder ges en god tillgänglighet till lekplatser, genom att nya lekplatser anläggs och befintliga lekplatser uppgraderas så att en lekplats finns inom 200 m från bostad (Stockholms Parkprogram).
- Lekplatserna utvecklas till attraktiva mötesplatser för barn i alla åldrar genom att förses med ett gott utbud av varierad, motoriskt utmanande lekutrustning så att lekplatserna kompletterar varandra till utformning och innehåll.
- Lekmöjligheten ska förbättras även i parker och naturparker genom att miljön gestaltas på ett lekvänligt sätt, lekskulpturer, upplevelserik plantering tillförs etc.
- Lekplatserna utformas utifrån platsens förutsättningar genom att ex. nivåskillnader nyttjas som inslag i leken.
- Stadshagens idrottsplats värnas som målpunkt för hela staden genom att en 7-manna plan och en 11-mannaplan behålls.

Sammanlagd lekyta ca 5.000 kvm

Naturparker

- Befintliga lekplatser med närområde inom 200 m
- Nya lekplatser med närområde inom 200 m
- Befintlig bebyggelse
- Föreslagen bebyggelseyta
- Allmän gata, biltrafik
- Befintlig gångväg
- Ny gångväg, schematiskt inritad
- Ny gångförbindelse, underordnad

Lekplatser - nya och befintliga

STADSHAGSPARKEN - TEMALEKPLATS

(hela parken ca 3000 kvm, varav plan yta ca 1300 kvm)

Målgrupp: ca 1-14 år

Karaktär: Temalekplats som utgår från platsens förutsättningar ex. topografi, utsikt, natur, hällmark. Målpunkt för hela staden. Identitetsgivare för Stadshagen. Lekplatsens yta är begränsad. Genom att knyta samman den med naturlekplatsen kan en sammanhängande stor lekvänlig yta skapas som tillsammans med idrottsområdet blir en tydlig målpunkt för rekreation, lek och idrott.

Värden: Speciell identitet, brett utbud av lekredskap Småbarnslek skiljs om plats medges från storbarnslek Lekvänlig naturmark och naturlekplats nära Vistelseyta och mötesplats

Tillgänglig: Från ny gata i lekplatsens södra del

Storlek: Parkens storlek och andel plan yta är begränsad. Genom att koppla till naturlekplatsen och nyttja nivåskillnader som ett spännande inslag i leken kan platsens förutsättningar tas tillvara.

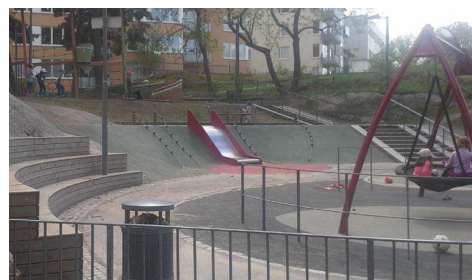
STADSHAGSPARKEN
TEMALEKPLATS

Sagoparken, Malmö ca 1800 kvm

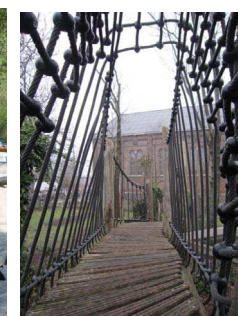
Blomsterdalen (t.h.)
Årstadal ca 4700 + 1300 kvm lekyta

Nelly Sachs Park
ca 500 + 800 kvm lekyta

Pontonjärparken, Stockholm ca 800 kvm

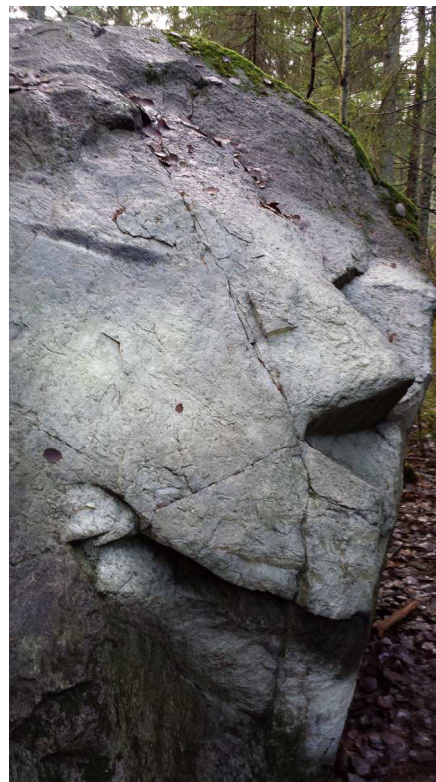
STADSHAGSKLIPPAN - NATURLEKPLATS CA 800 kvm

Målgrupp: ca 1-14 år

Karaktär: Målpunkt i naturparken.
Kopplas till temalekplatsen men ges egen identitet.
Lekutrustning av naturkaraktär ex trä, rep som inordnas i terrängen.
Platsanpassade lekredskap som utmanar ex. klättring, balans, hinderbana.
Fantasifullhet som lockar ex lekskulpturer av djur, målade stenar.
Nyttjande av terrängens nivåer på lekfullt sätt.

Värden: Förlängning av Temalekplatsen, speciell identitet kopplad till Stadshagsklippans natur & terräng.
Målpunkt, mötesplats

Tillgänglig: Nås från gångstråk, men ej med tillgängliga lutningar

Tjäderstigen, Tyresta Nationalpark

Blockriket, Årsta

ST GÖRANSPARKEN - STADSDELSLEKPLATS CA 900 kvm

Målgrupp: ca 1-14 år

Karaktär: Målpunkt i närparken, aktiverar parkens kärna. Målpunkt och mötesplats för boende i Stadshagen och omgivande stenstad. Utmanande klätter- och balanslek samt gungor m.m. Utrustning, material och färgval samordnas till tema eller identitet kopplad till parkens karaktär.

Värden: Speciell identitet, brett utbud av lekredskap. Småbarnslek skiljs från storbarnslek. Vistelseyta och mötesplats. Utmanande lekutrustning för barn i brett spann av åldrar.

Tillgänglig: Från Mariebergsgatan/Flemingatan

Osdorp Oever, Amsterdam

KV. GÅNGAREN - STADSDELSLEKPLATS ca 700 kvm

Målgrupp: ca 1-14 år

Karaktär: Målpunkt i närparken. Målpunkt och mötesplats för boende i Stadshagen och i anslutning till Lindhagensgatan. Identiteten kan knytas till vattentema (vattentrappa finns idag längs gångströket). Utmanande klätter- och balanslek samt gungor m.m.

Värden: Speciell identitet, brett utbud av lekredskap. Småbarnslek skiljs från storbarnslek. Vistelseyta och mötesplats. Utmanande lekutrustning för barn i brett spann av åldrar.

Tillgänglig: Södra delen av parken är tillgänglig med ramper från söder.

Spindelparken, Malmö
ca 700 m2

Rörelseparken, Malmö ca 850 kvm

KELLGRENSPARKEN - NÄRLEKPLATS CA 400 kvm

Målgrupp: ca 1-6 år

Karaktär: Mindre lekplats för yngre barn.
Kan användas av förskolegrupper.

Värden: Gungor, sandlek och mindre klätterlek,
fjädergungdjur (minimikrav)
Mötesplats nära bostad
Komplement till stadsdelslekplatser

Tillgänglig: Ramp finns från Kellgrensgatan, men denna
har en lutning som överstiger 5%.

Riksten, Stockholm

Källor

Den gröna Promenadstaden- en strategi för utveckling av Stockholms parker och natur, Utställningsförslag maj 2013, Stockholm stad

Arkitektur Stockholm, Strategier för stadens gestaltning, 2014, Stadsbyggnadskontoret Stockholm stad

Barns tillgång till lekområden- analyser av faktiskt gångavstånd från bostäder, förskolor och grundskolor i Stockholm stad, 2007, Miljökontoret Stockholm stad

Barn i Lindhagen- stadsutvecklingsområdet Lindhagen på nordvästra Kungsholmen ur ett barnperspektiv, 2007, Exploateringskontoret Stockholm stad

Stockholms Parkprogram, Handlingsprogram 2005-2009 för utveckling och skötsel av Stockholms parker och natur. Stockholm Stad. 2006-01-23.

Parkplan Kungsholmen 2008, Stockholm Stad, 2008.

Park- och naturtillgång i Stockholm stad-Rapport, 2010-12-15, Stockholm stad/ Spacescape

Nordvästra Kungsholmen, program för ett stadsutvecklingsområde, juni 2002, Stockholm Stad

Möbelprogram, Stockholms standard för Färgsättning, soffor och bänkar, skräpkorgar, pollare och avstängning, planteringskärl, stamskydd och markgaller, räcken, cykelställ samt affischering på gator, platser och parker. April 2010 Trafikkontoret, Stockholm stad

